

Briselē, 2026. gada 6. martā
(OR. en)

7112/26

JEUN 38
SOC 140
POLGEN 58
EDUC 76
EMPL 57
GENDER 20
AG 43
ENV 205
ECOFIN 300
COMPET 291
FREMP 92

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2026. gada 5. marts
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2026) 110 final
Temats:	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Starppaaudžu taisnīguma stratēģija

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2026) 110 final.

Pielikumā: COM(2026) 110 final

Briselē, 5.3.2026.
COM(2026) 110 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Starppaaudžu taisnīguma stratēģija

{SWD(2026) 80 final}

1. Ievads

Starppaaudžu taisnīguma stratēģijā izklāstīta Eiropas Komisijas iecere nodrošināt to, ka šodien izdarītās izvēles pozitīvi ietekmē arī nākotnes iespējas un ka gan ieguvumi, gan pienākumi tiek taisnīgi sadalīti starp vecuma grupām. Tās mērķis ir veicināt politikas pieejas, kas apvieno ekonomisko labklājību un labbūtību, atbildību par vidi, sociālo un teritoriālo kohēziju, fiskālo ilgtspēju un demokrātisko līdzdalību. Tās mērķis ir arī palielināt jauniešu kā ES nākotnes ietekmi un nodrošināt paaudžu solidaritāti.

ES ir sasniegusi vienu no augstākajiem vienlīdzīgu iespēju līmeņiem pasaulē, ko atbalsta konkurētspējīga tirgus ekonomika, spēcīgi sociālie modeļi un kvalitatīvi un iekļaujoši sabiedriskie pakalpojumi. Pasaulē, kurai raksturīga arvien lielāka nestabilitāte un arvien straujākas globālās pārmaiņas un kurā ilgtermiņa demogrāfiskās, tehnoloģiskās, ekonomiskās, sociālās, klimatiskās un vidiskās tendences maina to, kā tiek radītas un kopīgotas iespējas, ir būtiski atkal pievērst uzmanību starppaaudžu taisnīgumam. Tas palīdzēs nodrošināt, ka jauniešu, kas ir nākotnes Eiropas pamats, iespējas turpina paplašināties un ka ES var nodrošināt ilgtspējīgu un iekļaujošu labklājību saviem iedzīvotājiem.

Stratēģija ir uzticības un sadarbības projekts, kura pamatā ir kopizstrādes process¹, kas ietvēra īpašu Eiropas pilsoņu paneldiskusiju par starppaaudžu taisnīgumu². Tajā atspoguļotas idejas un ieteikumi, ko snieguši iedzīvotāji, ieinteresētās personas un kopienas visā Eiropā. Visu vecumu un dažādas izcelsmes cilvēki no dažādiem reģioniem sadarbojās, lai izpētītu, kā panākt, lai ES labāk risinātu arvien pieaugošās un savstarpēji saistītās problēmas ceļā uz labāku nākotni.

2024. gada ANO Nākotnes samitā ES un tās dalībvalstis apstiprināja Nākotnes paktu un Deklarāciju par nākamajām paaudzēm³. Vairāk nekā trešdaļa ES dalībvalstu ir pieminējušas nākamās paaudzes savās konstitūcijās un/vai ir izveidojušas īpašas iestāžu sistēmas, uzsverot to, cik būtiski ir aizsargāt nākamo paaudžu iespējas. Tas ir cieši saistīts ar Programmas 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu, kas ir pasaules kopīgais plāns mieram un labklājībai cilvēkiem un planētai tagad un nākotnē.

Ar šo stratēģiju Komisija palīdz īstenot ES stingro apņemšanos izmantot šo vispārējo nostāju, kuras pamatā ir izpratne par to, ka miera, cilvēktiesību un planētas aizsardzība, vienlaikus veicinot nākotnes paaudžu labklājību, kā arī pašreizējo paaudžu solidaritātes veicināšana ir daļa no Eiropas identitātes, vērtībām un ilgtermiņa stratēģiskajām interesēm⁴.

Pamatojoties uz ilgtermiņa atbildību, paaudžu solidaritāti un teritoriālo taisnīgumu, stratēģijas uzdevums ir palīdzēt atjaunot uzticēšanos publiskajām iestādēm, veidot ilgtspējīgu un taisnīgu nākotni un nodrošināt, ka šodienas progress stiprina nākotnes pamatus.

2. Mainīgais iespēju apvārsnis

---

¹ Atbalsta materiāli stratēģijas izstrādei.

² Eiropas pilsoņu paneldiskusija par starppaaudžu taisnīgumu.

³ ANO Deklarācija par nākamajām paaudzēm.

⁴ Līguma par Eiropas Savienību 3. panta 3. punktā ir noteikts, ka Savienība veicina paaudžu solidaritāti, savukārt Pamattiesību hartā ir uzsvērts, ka pamattiesību īstenošana ir saistīta ar atbildību pret nākamajām paaudzēm. Būtiski piemēri citu iniciatīvu vidū, piemēram, Eiropas gads aktīvai novecošanai (2012. g.) un Eiropas Jaunatnes gads (2022. g.), skaidri parāda Savienības fokusu uz paaudžu kohēziju. 2023. gada paziņojumā par demogrāfiskajām pārmaiņām politikas centrā ir izvirzīts taisnīgums starp paaudzēm, savukārt 2025. gada stratēģiskajā nākotnes plānošanas ziņojumā tas noteikts par vienu no galvenajām prioritātēm.

Megatendences, kas ietekmē paaudžu līdzsvaru

Jaunie eiropieši kļūst pilngadīgi laikā, kad notiek straujas pārmaiņas, un vienlaikus viņi saskaras ar būtiskām problēmām. Demogrāfiskās pārmaiņas un migrācija, zaļā un digitālā pārkārtošanās un mainīgā ģeopolitiskā vide no jauna nosaka to, kā tiek radītas iespējas, tostarp izglītības, nodarbinātības un mājokļu jomā, un kopīgotas starp paaudzēm⁵. Šīs pārmaiņas ietekmē cilvēkus visos dzīves posmos un rada kopīgu atbildības apvārsni, kas sniedz spēcīgu iespēju atjaunot ES sociālo, ekonomisko un demokrātisko modeli tādā veidā, kas dod labumu gan pašreizējām, gan nākamajām paaudzēm⁶.

Raugoties no paaudžu perspektīvas, galvenais jautājums nav par izmaiņām kā tādām, bet gan par to, vai izvēles, ko izdarām šodien, uzlabo cilvēku iespējas gūt labus panākumus dzīvē un palielina vai ierobežo iespējas nākamajām paaudzēm. Ilgāks mūžs, tehnoloģiskais progress un pāreja uz klimatneitrālu un ilgtspējīgu resursu izmantošanas ekonomiku var stiprināt labklājību un labbūtību visa mūža garumā. Lai to panāktu, būs vajadzīgs ilgtermiņa redzējums, kas nostiprināts tiesību aktos, augšupēji ieguldījumi, atbalsts aktīvai līdzdalībai visā darba dzīves laikā un ilgtspējīgs starppaaudžu taisnīgums.

Demogrāfiskās pārmaiņas pārveido sabiedrību, ietekmējot jaunāko paaudžu piekļuvi mājokļiem, darbam un ienākumiem, kā arī ilgtermiņa aprūpei un veselības aprūpei. Tajā pašā laikā aktīvas vecumdienas, zināšanu nodošana no paaudzes paaudzei un plašāka ekonomiskā un sociālā līdzdalība var veicināt ilgāku un veselīgāku dzīvi. Veicot ieguldījumus mūžizglītībā, elastīgā darbā un vecāka gadagājuma cilvēkiem draudzīgās kopienās, demogrāfiskās pārmaiņas var kļūt par iespēju visām paaudzēm.

Vēl viens skaidrs piemērs ir **klimats un vide**. Izlēmīga rīcība klimata un vides aizsardzības jomā ļauj izvairīties no daudz lielākām izmaksām jaunākajām un nākamajām paaudzēm un ir ieguldījums jaunāko un nākamo paaudžu veselībā, drošībā un dzīves apstākļos, vienlaikus sniedzot taustāmus ieguvumus visu vecumu cilvēkiem jau šodien, nodrošinot tīrāku vidi, labāku sabiedrības veselību, energoapgādes un ūdensapgādes drošību un noturīgākas kopienas. Turpretī rīcības trūkums būtiski ietekmētu nākamo paaudžu labklājību. Zaļās pārkārtošanās iekļaujoša pārvaldība palīdz radīt kvalitatīvas darbvietas, uzlabot dzīves apstākļus, veicināt pieejamību cenas ziņā un stiprināt ES noturību un enerģētisko drošību.

Digitalizācija, mākslīgais intelekts un kosmosā balstītas tehnoloģijas pārveido izglītību, darbu, dzīvesveidu un demokrātisko līdzdalību visa mūža garumā. Lai gan šāda pārkārtošanās prasa pielāgošanos, tā arī paplašina iespējas. Mūžizglītība, prasmju pilnveide un pārkvalifikācija, kā arī uz cilvēku vērsta inovācija var nodrošināt to, ka tehnoloģiskais progress nodrošina ieguvumu visām paaudzēm un sniedz pilnvērtīgas iespējas jauniešiem gūt panākumus mainīgajā darba tirgū, un atbalsta līdzdalību un autonomiju ilgākā mūžā. **Darba mainīgais raksturs** pārveido nodarbinātību, karjeras modeļus un organizatoriskās struktūras un var palielināt nevienlīdzību, ja to pienācīgi nepārvalda, un jaunieši saskaras ar mazāk lineāru un lielākā mērā nenoteiktu karjeras virzību.

Šo pārmaiņu laikā šodien izdarītā izvēle attiecībā uz ieguldījumiem, publiskajām finansēm, fiskālajām sistēmām, pensiju sistēmām un regulējumu, kas ietekmē mājokļus, izglītību, veselību, bērnu un ilgtermiņa aprūpi, darbu un bagātības sadali, noteiks to, vai nākamās paaudzes mantos pieaugošus ierobežojumus vai labākas spējas rīkoties⁷.

⁵ Eiropas Komisija savā [Megatendenču centrā](#) ir apzinājusi un uzrauga 14 megatendences, kas ir būtiskas ES nākotnei.

⁶ [2025. gada ESPAS Nākotnes plānošanas dokumentā par starppaaudžu taisnīgumu](#) tiek piedāvāts skaidrs pārskats par problēmām un iespējām, ko rada megatendences starppaaudžu taisnīguma jomā.

⁷ [2025. gada stratēģiskajā nākotnes plānošanas ziņojumā](#) ir aprakstītas astoņas galvenās jomas, kurās ES var rīkoties, lai Eiropas īpašās problēmas pārvēstu iespējās.

Tāpēc starppaaudžu pieejas īstenošanai ir vajadzīga apņēmība, kas sakņojas kopīgā atbildībā un solidaritātē, lai visas paaudzes un pirmkārt un galvenokārt jaunieši būtu ne tikai sagatavotas nākotnei, bet arī gatavos to veidot ar visu paaudžu pieredzes, ieguldījuma un solidaritātes atbalstu.

Cilvēka dažādos dzīves posmos iespējas un riski mainās, un tāpēc starp paaudzēm rodas būtiskas atšķirības attiecībā uz piekļuvi izglītībai, drošai videi, stabilam darbam, mājoklim, aprūpei, labklājībai un ilgtermiņa drošībai. Tāpēc ir vajadzīga vienojoša pieeja, kas apvieno paaudzes virzībā uz kopīgiem nākotnes mērķiem.

Bērniem un jauniešiem mūsdienās ir pieejamas arvien plašākas iespējas mācīties, ceļot, veikt brīvprātīgo darbu un tikt sadzirdētiem⁸. Viņi ir līdz šim visizglītotākā un digitālajā jomā zinošākā paaudze, un tas viņus izvirza tehnoloģisko inovāciju lietotāju priekšplānā⁹, un 2024. gadā viņu paredzamais mūža ilgums bija 81,7 gadi. Tomēr jaunieši mūsdienās ir arī vairāk pakļauti darba tirgus traucējumiem un jauniem nedrošības veidiem, kas saistīti ar straujām tehnoloģiskām pārmaiņām un nestandarta darba veidu izplatību. Neraugoties uz kopumā augsto izglītības līmeni, daudzi izvēlas izglītības ceļus, kas ne vienmēr atbilst mainīgajām prasmju vajadzībām un jaunajām nozarēm. Strauji pasliktinās pamatprasmju apguve daudziem jauniešiem. Tas var sarežģīt pāreju no izglītības uz stabilu nodarbinātību, veicinot sadrumstalotu sākotnējo karjeras virzību un lielāku nodarbinātības nestabilitātes risku. Šis ekonomiskais spiediens mijiedarbojas ar plašākām sociālajām un psiholoģiskajām problēmām, tai skaitā augstāku stresa un trauksmes līmeni, kā arī vientulību jauniešu vidū, liecinot par nenoteiktību, finansiālo spriedzi un sociālās nevienlīdzības palielināšanos digitālajā vidē. Mājokļu pieejamība cenas ziņā arī ir problēma, kas apgrūtina jauniešu iespējas kļūt par mājokļu īpašniekiem un atstāt vecāku mājas, tādējādi kavējot viņu pāreju uz autonomiju.

Arī vecāka gadagājuma cilvēki saskaras ar pārveidotu iespēju apvārsni, ko veido ilgāka, veselīgāka dzīve, bet arī lielākas ilgtermiņa aprūpes vajadzības un nabadzības risks vēlākos dzīves posmos. Viņu spēja palikt aktīviem, drošiem un savienotiem ir ļoti atšķirīga. Jo īpaši attiecībā uz sievietēm dzīves laikā uzkrājusies nevienlīdzība rada lielāku nabadzības un finansiālās nedrošības risku. Daudzi vecāka gadagājuma cilvēki vēlas turpināt sniegt ieguldījumu sabiedrībā un darba tirgū, taču viņiem traucē straujā digitalizācija¹⁰, kas rada risku, ka var tikt atstumti cilvēki ar zemākām digitālajām prasmēm¹¹. Diskriminācija vecuma dēļ ir plaši izplatīta: 52 % ES iedzīvotāju uzskata, ka vecums ir darbvietu kandidātu lielākais trūkums, un bieži vien tiek uzskatīts, ka gados vecāki darba ņēmēji sliktāk pielāgojas un ka viņiem ir zemāks digitālās kompetences līmenis¹². Pamatpakalpojumu un infrastruktūras, tostarp platjoslas pakalpojumu, trūkums īpaši ietekmē dažas lauku teritorijas, kur vidējais iedzīvotāju vecums ir augstāks.

Ekonomiskā drošība vēlākos dzīves posmos ir atkarīga arī no pensiju sistēmu atbilstības un ilgtspējas, – tām ir būtiska nozīme starppaaudžu taisnīguma veidošanā, līdzsvarojot ienākumu drošību vecāka gadagājuma cilvēkiem ar publisko finanšu ilgtermiņa noturību. Teritoriālās atšķirības veselības aprūpē, ilgtermiņa aprūpē, infrastruktūras regulāru fizisko aktivitāšu veikšanai un mobilitātes pieejamībā vēl vairāk ietekmē neatkarību, vientulības sajūtu, veselību

⁸ Ziņojums par ES jaunatnes stratēģijas īstenošanu (2022–2024), ES Publikāciju birojs.

⁹ Saskaņā ar *Eurostat* datiem 2025. gadā vismaz 75 % jauniešu vecumā no 16 līdz 29 gadiem bija apguvuši vismaz digitālās pamatprasmes.

¹⁰ Prasības digitālajam laikmetam – Statistikas skaidrojums – *Eurostat*.

¹¹ Digitālās prasmes 2023. gadā: izglītības un vecuma ietekme.

¹² Diskriminācija Eiropas Savienībā – 2023. gada decembris – *Eiropas barometra aptauja*.

un dzīves kvalitāti vecumdienās¹³. Nākotnes vecāka gadagājuma cilvēki dzīvos ilgāk, tāpēc būs nepieciešami mājās sniegti pakalpojumi un pielāgojumi, lai viņi varētu turpināt dzīvot savās mājās. Neatkarīgi no vecuma fiziskā aktivitāte palīdz uzlabot vispārējo labsajūtu un kognitīvās funkcijas.

Dzimums joprojām ir būtisks iespēju nevienlīdzības un diskriminācijas faktors. 2023. gadā ES sievietes **stundā pelnīja vidēji par 12 % mazāk nekā vīrieši**, un 2024. gadā viņu nodarbinātības līmenis bija **70,8 %** salīdzinājumā ar **80,8 % nodarbinātību** vīriešu vidū¹⁴. Sievietēm ir arī lielākā aprūpes pienākumu nasta. Daudzas sievietes saskaras ar diskrimināciju un seksuālu uzmākšanos, un aptuveni katrā trešā sievietes saskaras ar fizisku vai seksuālu vardarbību, arī darbā. Laika gaitā šī nevienlīdzība nodarbinātības, darba samaksas un aprūpes pienākumu jomā uzkrājas, palielinot dzimumu atšķirības attiecībā uz ienākumu drošību, pensijām un ekonomisko neatkarīgu vēlākos dzīves posmos.

Neizdevīgā stāvoklī esošās grupas saskaras ar papildu grūtībām, kuru risināšanai nepieciešama intersekcionāla pieeja. Vidēji vairāk nekā 25 % gadījumu tirgus ienākumu nevienlīdzību Eiropā nosaka tā dēvētie mantotie faktori, piemēram, vecāku sociālekonomiskais statuss¹⁵ vai ģeogrāfiskā atrašanās vieta. Jaunieši ar invaliditāti bieži saskaras ar grūtībām pieaugot, jo pāreja no izglītības uz nodarbinātību ir slikti veidota. Bērni joprojām ir pakļauti lielākam nabadzības riskam nekā iedzīvotāji kopumā. Teritoriālās atšķirības, jo īpaši lauku un attālos reģionos, ierobežo piekļuvi kvalitatīvai apmācībai, mājokļiem, transportam un savienojamībai, pastiprinot intelektuālā darbaspēka emigrāciju un palielinot to jauniešu īpatsvaru, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*).

Ietekme, ko rada **strukturālie šķēršļi** izglītībā, apmācībā un nodarbinātībā, nabadzība, augstās mājokļa izmaksas un apgrūtināta piekļuve pakalpojumiem, uzkrājas un bieži vien tiek nodota no paaudzes paaudzei, un to īpaši izjūt cilvēki, kuri saskaras ar diskrimināciju, to vidū migrantu izcelsmes personas, romi un *LGBTIQ+* personas.

Dzīves gājuma pieeja sniedzas tālāk par mūsdienu paaudzēm. Pētot ilgtermiņa demogrāfiskās, tehnoloģiskās, vides, klimata un sociālekonomiskās tendences, mēs varam prognozēt iespējas un riskus, ar kuriem saskarsies **nākamās paaudzes**. Lai gan tās patlaban nevar balsot vai paust savu viedokli, šodien izdarītās izvēles ietekmēs viņu iespēju apvārsni. Tāpēc starppaaudžu taisnīguma labad ir jānovērš pašreizējās nepilnības, vienlaikus veidojot nākotni, kurā var gūt panākumus tie, kuri vēl nav dzimuši.

3. Kas notiks, ja nerīkosimies: bezdarbības cena

Starppaaudžu taisnīgums ir stratēģiska izvēle Eiropas Savienībai. Vēlēšanu cikli bieži vien ir īsi, un tas palielina stimulus dot priekšroku īstermiņa perspektīvai. Ja politikā pietiekami netiek ņemta vērā tās ietekme uz paaudzēm, ekonomiskie, vidiskie, sociālie un demokrātiskie zaudējumi pakāpeniski uzkrājas. Tikai klimata pārmaiņu jomā vien bezdarbības dēļ ES IKP

¹³ Invaliditātes statistika: vecāka gadagājuma cilvēkiem nepieciešamā palīdzība vai atbalsts.

¹⁴ Vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirība – Eiropas Komisija; Sieviešu un personu ar invaliditāti nodarbinātības līmeņa atšķirības – Eurostat.

¹⁵ ESAO, *To Have and Have Not – How to Bridge the Gap in Opportunities*, OECD Publishing, Parīze, 2025, <https://doi.org/10.1787/dec143ad>.

samazinātos par 7 %, līdz gadsimta beigām sasniedzot divciparu skaitli¹⁶. Ar klimatu saistītie ekonomiskie zaudējumi pieaug vēl straujāk¹⁷.

Ja iespējas ir nevienmērīgi sadalītas starp paaudzēm, teritorijām un sociālajām grupām, pastāv risks, ka ekonomiskie ieguvumi kļūs arvien koncentrētāki. Var pasliktināties sociālā mobilitāte, palielināties nevienlīdzība un mazināties ticība dzīves iespēju taisnīgumam. Mazāk nekā puse eiropiešu uzskata, ka viņiem ir vienlīdzīgas iespējas gūt panākumus dzīvē, un tikai 38 % uzskata, ka lielākā daļa iznākumu viņu dzīvē ir taisnīgi, un tas izgaismo arvien lielāku pārliecību, ka dzīve nav taisnīga¹⁸. Šī pārliecība skaidri parāda, ka ir būtiski mazināt jaunās atšķirības, kas veicina ekonomiski nelabvēlīgās situācijas pārneši no paaudzes paaudzē, kamēr tās nav kļuvušas par strukturālām atšķirībām.

Bezdarbība var ietekmēt arī demokrātijas noturību. Ja tiek uzskatīts, ka politika nepietiekami reaģē uz paaudžu maiņu, var mazināties uzticēšanās iestādēm. Lai gan uzticēšanās ES joprojām ir salīdzinoši augsta, ir ļoti būtiski izmantot šo uzticību, lai stiprinātu iedzīvotāju iesaisti un demokrātisko noturību. Sociālā izolācija var būt saistīta ar mazāku pilsonisko līdzdalību, mazāku vēlētāju aktivitāti un kopumā mazāku politisko iesaisti¹⁹. Dezinformācija var mazināt uzticēšanos iestādēm un medijiem, apdraudēt vēlēšanas un kavēt iedzīvotāju spēju pieņemt uz informāciju balstītus lēmumus²⁰. Tādējādi sabiedrība arvien vairāk tiek pakļauta satricinājumiem, arvien biežāk paļaujas uz reaktīvu reakciju un zaudē spēju pārliecinoši veikt ieguldījumu nākotnē.

Tādējādi bezdarbība starppaaudžu taisnīguma jomā rada ne tikai ekonomiskos zaudējumus, – tā rada zaudējumus arī demokrātijas, sociālajā un vides jomā. Nepieciešamība novērst pašreizējo spiedienu uz mājokļiem, prasmēm, piekļuvi darba tirgum, publiskajām finansēm, dabas resursiem, klimatu, aprūpes un labklājības sistēmām, kā arī uz pakalpojumu pieejamību piedāvā jēgpilnu iespēju nodrošināt pilnvērtīgas iespējas jaunākajām paaudzēm, vienlaikus atkārtoti apstiprinot solidaritāti un taisnīgumu visās vecuma grupās. Tādējādi starppaaudžu taisnīgums nav papildu mērķis, bet gan nosacījums stabilitātei un legitimitātei, kā arī ilgtspējīgai un tīrai izaugsmei turpmākajās desmitgadēs.

4. Jaunu taisnīguma pamatu veidošana: jauns paaudžu “līgums”

Starppaaudžu taisnīgums ir atkarīgs no tā, vai tiks nostiprināti pamati, uz kuriem balstās paaudžu solidaritāte. Šī stratēģija piedāvā jaunu starppaaudžu “līgumu”, kas izstrādāts, ņemot vērā Eiropas pilsoņu panelīdiskusijas ieteikumus, un parāda nepieciešamību laika gaitā paplašināt iespējas, novērst atšķirības teritoriju starpā un nodrošināt, ka lēmumi tiek pieņemti, ņemot vērā ilgtermiņa perspektīvu. **Tas nodrošina vienotu satvaru prognozēšanas, taisnīguma un atbildības saskaņošanai,** lai šodienas izvēles stiprinātu iespējas gan pašreizējām, gan nākamajām paaudzēm, **kā arī ES sociālās struktūras stiprināšanai,** apvienojot paaudzes kopīgu mērķu, kopīgas atbildības un kolektīvu ieguldījumu īstenošanai nākotnē.

¹⁶ Ietekmes novērtējums par 2040. gada klimata mērķrādītāju, SWD(2024) 63 final, 2. daļa no 5, 7. pielikums, 3. iedaļa.

¹⁷ Ekonomiskie zaudējumi, ko rada ekstrēmi ar laikapstākļiem un klimatu saistīti notikumi Eiropā | Rādītāji | Eiropas Vides aģentūra (EVA). No 822 miljardiem EUR ar klimatu saistīto ekonomisko zaudējumu, kas radušies pēdējos 45 gados, 25 % radušies vien pēdējos 4 gados.

¹⁸ Taisnīgums, nevienlīdzība un paaudžu mobilitāte – 2023. gada februāris – Eurobarometra aptauja.

¹⁹ Vientulības riska faktori un sekas – Kopīgais pētniecības centrs: ES Zinātnes centrs.

²⁰ ES prakses kodekss dezinformācijas jomā | Eiropas Komisija. 63 % Eiropas jauniešu biežāk nekā reizi nedēļā saskaras ar viltus ziņām, savukārt 51 % eiropiešu uzskata, ka ir saskārušies ar dezinformāciju tiešsaistē.

Jaunais starppaaudžu “līgums” ir balstīts uz trim dimensijām, un tās ir: 1) *taisnīga politikas veidošana*, kas ietver ilgtermiņa domāšanu un jaunatnes perspektīvu, 2) *taisnīgas iespējas*, kas apvieno paaudzes kopīgu mērķu īstenošanai labākai nākotnei, un 3) *teritoriālais taisnīgums*, kas veicina starppaaudžu taisnīgumu dažādās teritorijās.

4.1. Taisnīga politikas veidošana, kas ietver ilgtermiņa domāšanu un jaunatnes perspektīvu

Taisnīga politikas veidošana prasa, lai līdztekus īstermiņa mērķiem sistemātiski tiktu ņemta vērā lēmumu ilgtermiņa ietekme. Tiesību akti, budžeti un reformas veido iespējas laika gaitā, un šodien izdarītā izvēle var nodrošināt ilgstošus ieguvumus vai arī radīt izmaksas nākamajām paaudzēm. Ilgtermiņa un sistēmiskas perspektīvas izmantošana palīdz nodrošināt, ka īstermiņa risinājumi nerada riskus vai slogu, no kuriem iespējams izvairīties.

Tas paredz apsteidzošas un pierādījumos balstītas pārvaldības pieejas. ES ar savu labāka regulējuma programmu jau ir vadošā pozīcijā labas pārvaldības un apsteidzošas lēmumu pieņemšanas jomā²¹. Tā izmanto vairākus instrumentus, piemēram, stratēģisko prognozēšanu, ietekmes novērtējumus un sabiedriskās apspriešanas, lai, pamatojoties uz pierādījumiem, apsvērtu kompromisus, kas palīdzētu savlaicīgi apzināt riskus un nodrošinātu informāciju politisku izvēļu izdarīšanai. Šīs pieejas atbalsta noturīgāku un stabilāku politiku visās nozarēs.

Taisnīga politikas veidošana ir atkarīga arī no tā, vai tiek nodrošināts, ka diskusijās tiek ņemts vērā arī to personu redzējums, kuras lēmumi ar ilgtermiņa ietekmi skar visvairāk. Tas nozīmē radīt jēgpilnas un samērīgas iespējas jauniešiem piedalīties politikas diskusijās, kas veido viņu nākotni.

Šodienas lēmumi bieži vien būtiski ietekmē nākamās paaudzes gan no ekonomiskā, gan sociālā, gan vides viedokļa. Turpmāk minētās darbības vēl vairāk nodrošinās, ka ilgtermiņa apsvērumi tiek saskaņoti integrēti politikas izstrādē.

Lai atbalstītu taisnīgu politikas veidošanu, Komisija veiks šādas darbības:

1. **atbalstīs nākotnes pratības uzlabošanu** ES dalībvalstu valsts pārvaldē, publicējot daudzvalodu uz nākotni vērstas politikas veidošanas paketi;
2. **stiprinās stratēģiskās prognozēšanas izmantošanu politikas veidošanā**, piemēram, atbalstot *Futures Balance Tool* – MI iespējotu vērtēšanas rīku uz nākotni vērstai politikas analīzei attīstības jomā partnerībā ar ANO *Beyond Lab*;
3. **turpinās pārbaudi par ietekmi uz jauniešiem, tostarp jaunatnes politikas dialogus**, sistemātiski piemērot Komisijas darba programmā noteiktajām galvenajām iniciatīvām, lai izvērtētu jaunas politikas potenciālo ietekmi uz jauniešiem;
4. **uzdos Eiropas Dabaszinātņu un jauno tehnoloģiju ētikas grupai (EGE)** veikt analīzi un sniegt ieteikumus par taisnīgu digitālo nākotni, MI un digitālajiem sabiedriskajiem labumiem;
5. 2028. gada sākumā **publicēs starppaaudžu taisnīguma stratēģijas progresu ziņojumu**, lai dotu ES ieguldījumu ANO turpmākajos pasākumos saistībā ar Deklarāciju par nākamajām paaudzēm;
6. **publicēs ilgmūžības ceļvedi**, kura mērķis ir apzināt ar vecumu saistītus politikas jautājumus visās vecuma grupās, lai apzinātu stratēģiskas iespējas, kā aktīvi veidot ilgāku, veselīgāku un finansiāli drošu dzīvi.

²¹ ESAO, *Better Regulation Practices across the European Union 2025*, OECD Publishing, Parīze, 2025, <https://doi.org/10.1787/6f007516>.

Iedvesmojoša prakse ES dalībvalstīs

- **Piemēri par ilgtermiņa domāšanas integrēšanu iestādēs** dažādos veidos ir rodami daudzās ES dalībvalstīs, piemēram, Somijā (*Nākotnes komiteja*)²², Spānijā (*Nacionālais prognozēšanas un stratēģijas izstrādes birojs*)²³ un Maltā (*nākamo paaudžu aizbildnis*)²⁴.
- **Daudzās ES dalībvalstīs tiek veikti īpaši novērtējumi par regulējuma ietekmi uz jauniešiem** un/vai nākamajām paaudzēm. Kā piemērus var minēt Austriju (*Wirkungsorientierte Folgenabschätzung*), Beļģiju/Flandriju (*JoKER*), Somiju (*Lapsivaikutusten arviointi*), Franciju (*Clause d'impact jeunesse*), Vāciju (*Jugend-Check*), Itāliju (*Valutazione di Impatto Generazionale*), Nīderlandi (*Generatietoets*) un Zviedriju (*Barnkonsekvensanalys*).

4.2. Taisnīgas iespējas: paaudžu apvienošana kopīgu mērķu īstenošanai labākai nākotnei

Taisnīgas iespējas paredz, ka bērni un jaunieši var veidot savu dzīvi uz stabiliem pamatiem. Apstākļi agrīnā dzīves posmā būtiski ietekmē turpmāko iznākumu, turklāt nelabvēlīgi apstākļi, kas netiek savlaicīgi risināti, laika gaitā uzkrājas. Tāpēc starppaaudžu pieejā prioritāte ir agrīna prevencija, mērķtiecīgs atbalsts un labi pārvaldīta pāreja uz pieaugušā dzīvi, un tā atzīst, ka taisnīgas iespējas tiek veidotas visa mūža garumā.

Lai nodrošinātu starppaaudžu taisnīgumu, būtiska nozīme ir politikai, kas vērsta uz bērniem un jauniešiem, jo īpaši tiem, kuri nāk no nelabvēlīgas vides un/vai saskaras ar diskrimināciju. Tas ietver ilgtspējīgus ieguldījumus pirmsskolas vecuma bērnu attīstībā, izglītībā, apmācībā un prasmēs, kultūras pieejamībā, līdzdalībā un infrastruktūrā, atpūtas pasākumos, veselības aprūpes pieejamībā, mājokļu pieejamībā, transportā un citos pamatpakalpojumos, kā arī mērķtiecīgu atbalstu dzīves galvenajos pārejas punktos, piemēram, pabeidzot mācības, iesaistoties darba tirgū vai veidojot neatkarīgu mājāsaimniecību. Tas ietver arī finanspratības veicināšanu, kas ir būtiska, lai jaunieši spētu nodrošināt savu finansiālo neatkarību un finansiālo iekļaušanu²⁵. Agrīni novēršot riskus un atbalstot bērnus, kuriem vajadzīga palīdzība²⁶, šie pasākumi palīdz novērst nevienlīdzības nostiprināšanos un ilgtermiņā mazināt spiedienu uz sociālajām sistēmām. Lai šie pasākumi būtu efektīvi, tiem jābūt vērstiem ne tikai uz vecumu, bet arī to īstenošanā ir jāņem vērā neaizsargātu un nelabvēlīgā situācijā esošu grupu īpašās vajadzības.

Starppaaudžu taisnīgums var pastāvēt tikai tad, ja sabiedrības radītā bagātība tiek sadalīta taisnīgi. Bagātības nevienlīdzīga sadale un atšķirīgie mantas un mantojuma nodokļu režīmi mūsu sabiedrībā ietekmē to, kā no paaudzes paaudzei tiek nodoti riski un iespējas. Lai pārtrauktu nelabvēlīgu apstākļu pārmantošanu no paaudzes paaudzē, ļoti būtiski ir arī likvidēt strukturālos šķēršļus, kas nesamērīgi ietekmē jaunākas grupas, vienlaikus nodrošinot, ka tiek saglabāta vecāku cilvēku drošība, iekļautība un spēja dot savu ieguldījumu novecojot. Mājokļu pieejamība cenas ziņā, piekļuve izglītībai un apmācībai, stabilas un gandarījumu sniedzošas nodarbinātības iespējas, kvalitatīva veselības aprūpe, arī psihoemocionālās veselības aprūpe, un spēja apvienot darbu, mācības un privāto un ģimenes dzīvi ietekmē to, vai jaunieši var sniegt pilnvērtīgu ieguldījumu sabiedrībā un pārliecinoši plānot nākotni. Minētie faktori lielā mērā

²² Somijas [Nākotnes komiteja](#) ir pastāvīga parlamentāra struktūra, kas integrē prognozēšanu pārvaldībā.

²³ Spānijas [Nacionālais prognozēšanas un stratēģijas izstrādes birojs](#) koordinē Spānijas celveža 2050. gadam īstenošanu, institucionalizējot stratēģisko prognozēšanu pārvaldībā, lai pašreizējo politiku saskaņotu ar ilgtermiņa mērķiem starppaaudžu taisnīguma jomā.

²⁴ Maltas [nākamo paaudžu aizbildnis](#) ir augsta līmeņa komisija, kas veic revīzijas pārvaldes sektoros, lai nodrošinātu, ka ilgtspējīgas attīstības politika nerada negatīvu ietekmi uz iedzīvotājiem nākotnē.

²⁵ Darbības finanspratības veicināšanai ir izklāstītas Eiropas Komisijas 2025. gada [pazīņojumā par finanspratības stratēģiju ES](#) (COM(2025) 681 final).

²⁶ Saskaņā ar Eiropas Garantijas bērniem principiem, [Eiropas Garantija bērniem – nodarbinātība, sociālās lietas un iekļaušana](#).

veicina arī tādu apkaimju veidošanos, kur līdzās dzīvo dažādas paaudzes, kā arī iesaisti un dialogu.

Lai šos principus īstenotu praksē, ir vajadzīgas mērķtiecīgas un pierādījumos balstītas darbības. Ņemot to vērā, stratēģija ir vērsta uz starppaaudžu taisnīguma analītiskās bāzes stiprināšanu, izveidojot īpašu *starppaaudžu taisnīguma indeksu*. Tas tiks izstrādāts tā, lai aptvertu pašreizējo paaudžu iespēju nevienlīdzību, un laika gaitā tiks uzraudzīti rādītāji, kas ir cieši saistīti ar starppaaudžu taisnīgumu. Stratēģija arī veicinās iedzīvotāju iesaisti, apvienojot paaudzes kopīgu mērķu sasniegšanai, stiprinot paaudžu dialogu un sadarbību, veicinot to, lai labāk tiktu sadzirdēti bērni un jaunieši, un cīnoties pret diskrimināciju vecuma dēļ, kopīgojot dalībvalstu paraugpraksi.

Lai atbalstītu taisnīgas iespējas, Komisija veiks šādas darbības:

1. **izveidos starppaaudžu taisnīguma indeksu**, lai apzinātu iespējas un trūkumus, nodrošinātu informāciju politikas lēmumu pieņemšanai un sekmētu starppaaudžu taisnīgumu;
2. **atbalstīs** darbu, ko saistībā ar **paraugprakses apkopojuma vecumu līdztiesības jomā izstrādi** veiks Augsta līmeņa grupa nediskriminācijas, līdztiesības un dažādības jautājumos, pamatojoties uz gaidāmo pētījumu par diskrimināciju vecuma dēļ ES; šis apkopojums sniegs pārskatu par valstu rīcības plāniem vai pasākumiem vecumu līdztiesības jomā;
3. **mudinās īstenot sadarbīgas pētniecības darbības**, kas veicina starppaaudžu taisnīgumu saskaņā ar “Apvārsnis Eiropa”;
4. **organizēs demogrāfijas forumu**, kur apmainīties ar informāciju un mācīties citam no cita, kā risināt jautājumus saistībā ar demogrāfiskajām pārmaiņām;
5. **veicinās iedzīvotāju, jo īpaši jauniešu, iesaisti**, atbalstot līdzdalības un konsultatīvos procesus, cita starpā veicot šādus pasākumus:
  - a. paaudžu dialogu veicināšana, līdzdalīga budžeta plānošana, līdzdalīga nākotnes prognozēšana, iedzīvotāju paneldiskusijas un inovatīvu tiešsaistes pilsonisko tehnoloģiju rīku izmantošana;
  - b. 2026. gada Eiropas Jaunatnes nedēļas organizēšana, kas veltīta solidaritātei un taisnīgumam;
  - c. informētības uzlabošana, jo īpaši ap 16. novembri, kad atzīmē starppaaudžu taisnīguma dienu;
6. **stiprinās starppaaudžu taisnīguma dimensiju ES jaunatnes un sporta politikā**, īstenojot **ES jaunatnes stratēģiju laikam pēc 2027. gada** un **ES Darba plānu sporta jomā**, kā arī **stiprinās bērnu līdzdalību** ES politikas veidošanā, ievērojot bērnu tiesības visās ES politikas jomās²⁷ un pamatojoties uz ES Bērnu līdzdalības platformu²⁸.

Iedvesmojoša prakse ES dalībvalstīs

- **Nīderlandē rīcības programma “Daudzsološs atbalsts”** sniedz atbalstu bērniem un viņu vecākiem pirmajās 1000 dienās.
- **Beļģijā CALICO ir ES finansēts mājokļu projekts** Briselē, kas atbalsta paaudžu solidaritāti, sieviešu mājokļus un cenas ziņā pieejamu mājokļu iegādi.
- **Polijā darbsemināri “Kopā ar vecāka gadagājuma cilvēkiem – dārzkopība”** Eiropas Solidaritātes korpusa projekta ietvaros veicina saiknes veidošanu starp paaudzēm un kopienu integrāciju.

²⁷ ES stratēģija par bērna tiesībām (COM(2021) 142 final).

²⁸ ES Bērnu līdzdalības platforma | Eiropas Savienība.

4.3. Teritoriālais taisnīgums: starppaaudžu taisnīguma nodrošināšana dažādās teritorijās

Starppaaudžu taisnīgumu nosaka ne tikai vecums, dzimums un sociālekonomiskā izcelsme, bet arī atrašanās vieta. Cilvēku dzīves vieta būtiski ietekmē viņu piekļuvi izglītībai, kultūrai, darbvietām, mājoklim, pakalpojumiem, digitālajai infrastruktūrai, mobilitātei un kopumā iespējām piedalīties sabiedrībā. Teritoriālās atšķirības – starp pilsētām un lauku reģioniem, pārrobežu reģioniem un nelabvēlīgā situācijā esošām apkaimēm – laika gaitā var palielināt nevienlīdzību.

Starppaaudžu taisnīguma teritoriālā perspektīva ir vērsta uz to, lai nodrošinātu, ka dažādas paaudzes netiek nostādītas nelabvēlīgākā situācijā ģeogrāfiskās atrašanās vietas dēļ. Tāpēc ir vajadzīga politika, kurā ņemti vērā vietējie apstākļi un ietekme uz klimatu un kura paredz veikt ieguldījumu dzīvesvietu ilgtermiņa spējās, lai atbalstītu dažādu paaudžu iespējas. Piekļuve cenas ziņā pieejamiem un ilgtspējīgiem mājokļiem, kvalitatīviem sabiedriskajiem pakalpojumiem, arī sociālajiem un aprūpes pakalpojumiem, transportam, digitālajai savienojamībai, sociālajai infrastruktūrai un atpūtas iespējām ir būtiska, lai cilvēki varētu palikt, atgriezties vai veidot savu nākotni savās kopienās. Vienlaikus izglītības mobilitāte un darba ņēmēju brīva pārvietošanās uzlabo iespējas, jo īpaši jauniešiem, nodrošinot prasmju un zināšanu pārnesei un atbalstot ilgtermiņa ilgtspējīgu konkurētspēju un izaugsmi.

Paaudžu saikņu stiprināšana vietējā līmenī arī veicina noturību un sociālo kohēziju. Kopienas infrastruktūra, kopīgas sabiedriskās vietas un vietējie pakalpojumi var stiprināt mijiedarbību starp vecuma grupām, mazināt izolāciju un veicināt savstarpēju atbalstu, jo īpaši teritorijās, kas saskaras ar demogrāfiskām pārmaiņām vai ekonomikas pārkārtošanos. Uzlabojot cilvēku piekļuvi kultūrai un līdzdalību tajā, tiek veicinātas kopīgas vērtības un sociālā kohēzija, nodrošinot pilnvērtīgas iespējas visām paaudzēm.

Teritoriālā taisnīguma nodrošināšana nozīmē mērķtiecīgus, konkrētai vietai pielāgotus pasākumus, kas tiek veikti sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un kas stiprina iespējas jaunākām paaudzēm, atbalsta veselīgas un aktīvas vecumdienas vietējās kopienās, sekmē pieredzes apmaiņu starp teritorijām un veicina iniciatīvas, kas stiprina paaudžu saiknes kopienās.

Lai atbalstītu teritoriālo taisnīgumu, Komisija veiks šādas darbības:

1. kopā ar Reģionu komiteju sāks *iniciatīvu “Nākotnes balsis”*, aicinot vietējās un reģionālās pašvaldības iesaistīties sava reģiona nākotnes veidošanā (paziņota pamatnostādņēs “Eiropas demokrātijas vairogs”);
2. **veicinās iedvesmu, saikni un savstarpējas rūpes, veidojot paaudžu partnerības** ar bibliotēkām, muzejiem, sporta organizācijām un kopienu centriem, kā arī izstrādājot kultūras, akadēmiskās, radošās un uz nākotni vērstas programmas, piemēram:
  - a. paaudžu kultūras apmaiņas un iekļaušanas veicināšana saskaņā ar Eiropas Kultūras kompasu;
  - b. iekļaujošu, pieejamu un ilgtspējīgu transporta risinājumu visām paaudzēm izcelšana, īstenojot Eiropas Mobilitātes nedēļu 2026;
  - c. paaudžu kopīgu aktivitāšu veicināšana, izmantojot sportu, jo īpaši iniciatīvas, kas apvieno paaudzes un atvieglo visu vecuma grupu piekļuvi sporta un fiziskajām aktivitātēm, izmantojot ES sporta balvu #BeActive kategorijā “Paaudžu saikne”;

3. **aizsargās un atjaunos sabiedriskas vietas kohēzijas stiprināšanai**, īstenojot *iniciatīvu Jaunais Eiropas “Bauhaus”* un tās kopienas virzītās darbības, kā arī izmantojot zināšanas par sabiedrisko vietu nozīmi demokrātijas noturības veicināšanā.

Iedvesmojoša prakse ES dalībvalstīs

- **Visā Eiropā īstenotais projekts “Phōnē – Giving Minority Languages a Voice”** (Sadzirdēt minoritāšu valodas) ir vērsts uz kultūras un valodu daudzveidības sekmēšanu, apvienojot minoritāšu valodās runājošos visā Eiropā, veicinot dažādu paaudžu stāstniecību un teātra izrāžu uzvešanu kopienās.
- **Slovēnijā projekta “Eiropas literatūras pulss”** ietvaros tiek tulkoti un popularizēti mūsdienu Eiropas darbi, lai veicinātu Eiropas identitāti un iekļautību, iesaistot visu vecumu auditoriju, izmantojot paaudžu sadarbību un digitālos medijus.
- **Visā Eiropā īstenotā programma “European Heritage Volunteers”** (Brīvprātīgie Eiropas mantojumam) palīdz atjaunot mantojuma vietas, piedāvājot mācību kursus “Tradicionālā amatniecība praksē”, veidojot saikni starp paaudzēm un kultūrām un parādot ilgtspējīgu mantojuma saglabāšanas praksi klimatnoturības veicināšanai.
- **Francijā projekta “La république des hyper voisins”** ietvaros tiek pulcēti Parīzes apkaimes iedzīvotāji, lai reizi gadā organizētu pasākumu, kad ikviens tiek aicināts iepazīties, ieturot kopā maltīti uz ielas.

5. Starppaaudžu taisnīguma integrēšana visās ES politikas jomās...

Starppaaudžu taisnīgums nav jauna politikas joma. Tas ir aicinājums skaidrāk saskatīt pašreizējo izvēļu ilgtermiņa sekas un nodrošināt, ka izmaksas, riski vai ierobežojumi, kas saistīti ar mūsu šodien pieņemtajiem lēmumiem, netiks nodoti no paaudzes paaudzei.

Starppaaudžu taisnīguma principa integrēšana politikas veidošanā ir viens no šīs stratēģijas galvenajiem mērķiem. Ja tas netiek sistemātiski ņemts vērā politikas izstrādē, īstenošanā un novērtēšanā, tas nevar būt efektīvs. Tāpēc starppaaudžu taisnīgumu nevajadzētu uzskatīt par atsevišķu politikas virzienu, bet gan par pamatprincipu, kas ir visu mūsu politikas virzienu un izdevumu pamatā. Tas cita starpā prasa, lai mēs ne tikai aizsargātu jauniešus ar pārdomātiem ieguldījumiem, bet arī nodrošinātu, ka viņiem nav jāmaksā pagātnes parādi. Tam ir vajadzīgi instrumenti, lai nodrošinātu, ka reformas, ko sākam šodien, ir izstrādātas, ņemot vērā to ilgtermiņa ietekmi. Lai to panāktu, ir arī jānodrošina, ka politikas veidošanā tiek integrētas arī vecāka gadagājuma cilvēku intereses. Šī pieeja ir ņemta vērā *daudzgadu finanšu shēmā* (jo īpaši Eiropas Sociālajā fondā Plus)²⁹ vai *Eiropas pusgadā*, kas ir ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinācijas satvars ES, pieņemot ilgtermiņa reformas, kas ir gan atbilstīgas, gan ilgtspējīgas. Šajā satvarā Eiropas Komisija kā darba devējs var rādīt piemēru, pastiprinot savu apņemšanos nepieļaut diskrimināciju vecuma dēļ un veicinot paaudžu sadarbību darba vietā.

ES jau rīkojas daudzās jomā, lai panāktu būtisku ilgtermiņa ietekmi. Tādējādi šīs iedaļas mērķis ir uzsvērt, kādās jomās paaudžu perspektīvas integrēšana radītu skaidru vērtību,

²⁹ Eiropas Sociālais fonds Plus var atbalstīt daudzas darbības, kas mazina demogrāfisko pārmaiņu ietekmi, piemēram, piekļuvi nodarbinātībai (tostarp vecāka gadagājuma cilvēkiem, jauniešiem un sievietēm), piekļuvi bērnu aprūpes un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumiem, izglītībai un prasmēm, kā arī Garantijas bērniem un jauniešiem īstenošanu. Šo fokusu vēl vairāk pastiprina Komisijas priekšlikumi nākamajai DFS, kurā ieviesta īpaša DFS pozīcija demogrāfiskajām pārmaiņām.

uzlabotu saskaņotību un atbalstītu ES rīcības noturību un leģitimitāti, ņemot vērā tās saistības saskaņā ar Nākotnes paktu un Deklarāciju par nākamajām paaudzēm.

... stiprinot konkurētspēju, bet nenoplicinot resursus

Starppaaudžu taisnīgums ir atkarīgs no Eiropas spējas laika gaitā saglabāt konkurētspēju un būt inovatīvai un ekonomiski noturīgai. Lai nodrošinātu nākamo paaudžu labklājību, izaugsme ir jāīsteno tā, lai nenoplicinātu resursus, no kuriem ir atkarīga viņu labklājība. Ieguldījumi uz nākotni vērstās nozarēs rada kvalitatīvas darbvietas Eiropā, stiprina ilgtspējīgu konkurētspēju un atbalsta vadošo stratēģisko autonomiju un stabilu un konkurētspējīgu ekonomiku. Nākotnes prasībām atbilstoša un ilgtspējīga ekonomikas un rūpniecības politika, kas veicina konkurētspējīgus tirgus, ir būtiska kvalitatīvai nodarbinātībai un ilgtspējīgām publiskajām finansēm. Tikpat būtiski ir ieguldījumi infrastruktūrā un inovatīvos uzņēmumos, lai paplašinātu iespējas gan pašreizējām, gan nākamajām paaudzēm³⁰. Atbalstot ražīgumu, stratēģisko autonomiju un uz nākotni vērstu nozaru attīstību, konkurētspēja veicina starppaaudžu taisnīgumu, nodrošinot, ka nākamās paaudzes manto spēcīgu kapitālu, sociālos un vides aktīvus, kā arī stabilu un pielāgojamu ekonomisko bāzi.

... veicot ieguldījumus cilvēkos un veicinot spēcīgu Eiropas sociālo modeli

Starppaaudžu taisnīgums ir spēcīgi izteikts, ja politika paplašina cilvēku spējas piedalīties, pielāgoties un plānot savu dzīvi. Tas nozīmē spēcīgas sociālās aizsardzības un aprūpes sistēmas, kurās ikviens jebkurā dzīves posmā var paļauties uz atbalstu, kad tas ir nepieciešams³¹.

Prasmēm un mūžizglītībai ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu, ka visas paaudzes var pielāgoties ekonomiskajām un tehnoloģiskajām pārmaiņām, vienlaikus nodrošinot iespēju gados vecākiem darba ņēmējiem saglabāt aktivitāti. ES iniciatīvas, piemēram, *prasmju savienība* un *Eiropas izglītības telpa*, palīdz dalībvalstīm prognozēt vajadzīgās prasmes un attiecīgi reaģēt, veicināt prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju, lai pagarinātu darba mūžu, novērst digitālo prasmju trūkumu, modernizēt izglītības un apmācības sistēmas un vajadzības gadījumā piesaistīt talantus no valstīm ārpus Eiropas³². ES jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģijā iekļautā *iniciatīva “Zilais paklājs”* atbalsta augsti kvalificētu speciālistu, studentu un pētnieku piesaistīšanu un noturēšanu, lai īstenotu projektu *“Izvēlies Eiropu”*.

Spēcīgai kultūras un sporta politikai ir būtiska nozīme starppaaudžu taisnīguma veicināšanā un sociālās iekļaušanas ilgtermiņa iespēju stiprināšanā, veicinot līdzdalību, solidaritāti un kopīgas vērtības visās vecuma grupās.

Tādas **ES programmas kā “Erasmus+”** atbalsta prasmju attīstību, aktīvu pilsoniskumu un mūžizglītību visām vecuma grupām, palīdz veicināt sociālo un starpkultūru kompetenču attīstību, kritisko domāšanu un medijpratību (jo īpaši ar tās jaunatnes sadaļas palīdzību), kā arī sekmē starppaaudžu taisnīgumu un mācīšanos. *Eiropas Solidaritātes korpuss*³³ atbalsta dažādu

³⁰ Sk., piemēram, dokumentus [Eiropas industriālā stratēģija](#), [Konkurētspējas kompass](#) vai [ES jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģija](#).

³¹ ES programmu, piemēram, [programmas “ES – veselībai”](#), vai tādu iniciatīvu kā [kvalitatīvu darbvietu ceļvedis](#), gaidāmās [ES nabadzības novēršanas stratēģijas](#), pastiprinātās [Eiropas Garantijas bērniem](#), [Eiropas Aprūpes stratēģijas](#) un [Padomes Ieteikuma par piekļuvi cenas ziņā pieejamai un kvalitatīvai ilgtermiņa aprūpei](#) mērķis ir uzlabot piekļuvi aprūpei un atbalstīt aprūpētājus, veicināt kvalitatīvas darbvietas, nodrošināt piekļuvi pamatpakalpojumiem un aizsardzībai un pārtraukt nabadzības ciklus.

³² Komisijas 2025. gadā pieņemtās [prasmju savienības](#) mērķis ir atbalstīt kvalitatīvu, iekļaujošu un pielāgojamu izglītības, apmācības un prasmju sistēmu attīstību, lai cilvēkiem visā Eiropā nodrošinātu prasmes, kas viņiem vajadzīgas panākumu gūšanai, un uzlabotu ES konkurētspēju, īstenojot tādas iniciatīvas kā Pamatprasmju atbalsta shēma, ES skolotāju un pasniedzēju programma, Eiropas skolu alianse un Digitālās izglītības un prasmju nākotnes ceļvedis 2030. gadam.

³³ [Eiropas Solidaritātes korpuss](#) | [Eiropas Jaunatnes portāls](#).

paaudžu brīvprātīgo grupas vietējā un reģionālā līmenī, lai tās varētu apgūt prasmes, pamatkompetences un Eiropas vērtības, veicinot starppaaudžu solidaritāti un taisnīgumu.

Mājokļu pieejamība cenas ziņā ir kļuvusi par īpaši pamanāmu starppaaudžu problēmu³⁴. Jaunieši arvien vairāk saskaras ar šķēršļiem piekļuvei sociāliem, labi savienotiem un cenas ziņā pieejamiem mājokļiem, savukārt daudzi vecāka gadagājuma cilvēki dzīvo neatbilstīgos apstākļos vai izolēti. ES darbības sniedz devumu, paredzot ieguldījumus, veicinošus pasākumus, aktīvas reformas un mērķtiecīgas iniciatīvas, kas uzlabo piekļuvei cenas ziņā pieejamiem un pienācīgiem mājokļiem, papildinot centienus valsts, reģionālā un vietējā līmenī.

Sabiedrības novecošana arī raisa dažādām paaudzēm aktuālus jautājumus par pensiju un veselības un ilgtermiņa aprūpes atbildību un ilgtspēju, jo starppaaudžu taisnīgums nozīmē to, ka atbildība ir jālīdzsvaro ar fiskālo ilgtspēju³⁵. Demogrāfisko un darba tirgus pārmaiņu radīto problēmu risināšanai ir vajadzīgs plašs politikas pasākumu kopums, tai skaitā papildpensiju stiprināšana nolūkā nodrošināt pensionāriem papildu ienākumus vecumdienās³⁶.

Eiropas sagatavotības savienības stratēģija³⁷ saskaņā ar Nīnistes ziņojumu “Drošāk kopā: virzība uz pilnībā gatavu Savienību”³⁸ veicina visu sabiedrību aptverošu pieeju sagatavotībai un drošībai ar darbībām, kas vērstas gan uz jaunākajām un vecākajām paaudzēm, gan arī uz neaizsargātiem cilvēkiem³⁹.

Eiropas demokrātijas vairoga un ES pilsoniskās sabiedrības stratēģijas mērķis ir stiprināt demokrātisko noturību, pieņemot visu sabiedrību aptverošu pieeju, tostarp stiprinot pilsonisko līdzdalību un saiknes starp paaudzēm⁴⁰. Aizsargājot mūsdienu demokrātijas sistēmas integritāti, tiek gādāts par to, lai nākamās paaudzes mantotu politisko vidi, kuras pamatā ir pārredzamība, līdzdalība un pārskatatbildība, kas ir starppaaudžu taisnīguma galvenais priekšnoteikums.

... īstenojot divējādo pārkārtošanos planētas iespēju robežās

ES zaļās un digitālās pārkārtošanās procesam ir skaidra ietekme uz paaudzēm. Tas liek pārdomāt, kā ES izmanto resursus, aizsargā savas ekosistēmas, sagatavo darba ņēmējus, uzņēmumus un pilsoņus, nodrošina konkurētspēju un ievēro ekoloģiskos ierobežojumus, ar kuriem jādzīvo nākamajām paaudzēm.

ES klimata un vides politika ir pamatā ES rīcībai, kuras mērķis ir aizsargāt planētu tiem, kuri vēl nav dzimuši. Starppaaudžu aspekti ir būtiski klimata politikas īstenošanā, jo jebkāda kavēšanās rīcības īstenošanā rada lielākas izmaksas nākamajām paaudzēm. *Eiropas zaļā kursa* un *Eiropas Okeāna pakta* pamatiniciatīvu mērķis ir panākt klimatneitralitāti, samazināt emisijas un ierobežoto resursu izmantošanu, samazināt piesārņojumu, palielināt apritīgumu, aizsargāt biodaudzveidību un atbalstīt zaļo pārkārtošanos visās nozarēs, lai veidotu konkurētspējīgu ekonomiku. ES piederošie kosmosa aktīvi, piemēram, *Copernicus* un *Galileo*,

³⁴ Eiropas pilsoņu paneldiskusijā par starppaaudžu taisnīgumu tika uzsvērts, cik svarīgi ir droši mājokļi, spēcīgas kopienas un cienpilna dzīve visām paaudzēm.

³⁵ Komisija 2027. gadā publicēs vairākus ziņojumus par sociālās aizsardzības sistēmām. Ziņojumā par pienācīgu sociālo aizsardzību vecumdienās integrētā veidā tiks analizēts, kā Eiropas sociālās aizsardzības sistēmas palīdz aizsargāt vecāka gadagājuma iedzīvotāju dzīves līmeni, izmantojot pensiju, ilgtermiņa aprūpi un ar to saistīto politiku, savukārt 2027. gada ziņojumā par novecošanu galvenā vērība tiks pievērsta prognozēm, kas parāda sabiedrības novecošanas ietekmi uz ekonomiku un budžetu ilgtermiņā, aptverot laikposmu līdz 2080. gadam.

³⁶ Lai veicinātu papildpensiju attīstību un ieviešanu dalībvalstīs, Komisija 2025. gada novembrī nāca klajā ar iniciatīvu kopumu, tostarp ar *Komisijas Ieteikumu par pensiju izsekošanas sistēmām, pensiju infopaneļiem un automātisku reģistrāciju* (C/2025/9300 final).

³⁷ *Eiropas sagatavotības savienības stratēģija*.

³⁸ “Drošāk kopā: virzība uz pilnībā gatavu Savienību”, Eiropas Komisija.

³⁹ Skatīt, piemēram, 29. darbību par skolu mācību programmām, 30. darbību par jaunatnes programmām un 27. darbību par informētību par riskiem un apdraudējumiem, kurā iekļauts komponents par neaizsargātām personām.

⁴⁰ *Eiropas demokrātijas vairogs un ES pilsoniskās sabiedrības stratēģija*.

nodrošina vēl nepieredzēti precīzus datus un sniedz iespēju veikt uzraudzību un pieņemt pārdomātus lēmumus. *Eiropas Klimata pakts* apvieno kopienas, indivīdus un organizācijas no visas ES un dažādām paaudzēm, lai apmainītos ar paraugpraksi, izstrādātu klimata risinājumus un palīdzētu veidot tīru un pārtikušu Eiropu. *Eiropas sagatavotības savienības stratēģijā* aicināts stiprināt brīvprātīgo darbu un stiprināt pilsoniskuma un sagatavotības prasmes. *Taisnīgas pārkārtošanās mehānisms*, arī *Taisnīgas pārkārtošanās fonds* un *Taisnīgas pārkārtošanās platforma*, kā arī *Sociālais klimata fonds* palīdz novērst jaunas nevienlīdzības izpausmes, atbalstot reģionus, kopienas, neaizsargātas mājāsaimniecības, transporta lietotājus un mazos uzņēmumus, kurus pārkārtošanās skar visvairāk, un nodrošinot, ka klimatneitralitātes jomā neviens netiek atstāts novārtā⁴¹. Tādas iniciatīvas kā *Atlantijas okeāna pētniecības un inovācijas alianses Zilā starppaaudžu programma* un *ES Bioekonomikas jaunatnes vēstnieku programma* nodrošina pilnvērtīgas iespējas jauniešiem iesaistīties politikas diskusijās par okeānu un ūdens resursiem, kā arī par ilgtspējīgām pārtikas sistēmām un bioekonomiku. Gaidāmajā ES ūdensapgādes noturības jautājumos ieinteresēto personu platformā ir atvēlētas vietas jauniešu pārstāvjiem saskaņā ar *Ūdensresursu noturības stratēģiju*.

Digitālā pārveide un mākslīgā intelekta (MI) parādīšanās sniedz Eiropai skaidras iespējas uzlabot savu iedzīvotāju labklājību, veicināt ilgtspējīgu inovāciju, stiprināt Eiropas zinātnisko sistēmu, kā arī stiprināt tās konkurētspēju. ES digitālās un prasmju iniciatīvas palīdz atbalstīt digitālo pratību, taisnīgu statusa maiņu darba tirgū un MI atbildīgu izmantošanu tādos veidos, kam būs izšķiroša nozīme nākotnes darbaspēka veidošanā. ES arī veido labvēlīgu ekosistēmu, lai veicinātu revolucionāras inovācijas tādu jauno tehnoloģiju jomās kā MI, neirotehnoloģijas un kvantu tehnoloģijas, kas ir vērstas uz cilvēkiem, ētiskas un balstītas tiesībās⁴². Tāpēc, lai digitālajā laikmetā panāktu starppaaudžu taisnīgumu, ir jānodrošina plaša piekļuve digitālajai infrastruktūrai, iekļaujoša prasmju attīstība visās vecuma grupās un jo īpaši vecāka gadagājuma cilvēkiem, kā arī uz cilvēku vērsta MI un inovāciju ieviešana, kas paplašina iespējas, nevis palielina atšķirības⁴³. Šajā sakarā Komisija ir sākusi izmēģinājuma programmu, kas paredz nelielas dotācijas paaudžu medijpratības apguves projektiem.

Kosmosa tehnoloģijas ir piekļuves pamatpakalpojumiem, ekonomikas izaugsmes un vides noturības pamatā. Pašlaik kosmosa joma kļūst arvien pārslogotāka, palielinot riskus mūsu kosmosa aktīviem un drošībai. Tādas iniciatīvas kā *ES Kosmosa akts* un *redzējums par kosmosa ekonomiku* ir būtiskas, lai nodrošinātu, ka kosmoss ir drošs, aizsargāts un ilgtspējīgs nākamajām paaudzēm.

... nodrošinot ietekmi ar vietēja un globāla mēroga rīcību

Starppaaudžu taisnīgums ir īpaši jūtams gadījumos, kad ir apdraudēta piekļuve iztikas līdzekļiem, aktīviem un iespējām. Lauksaimniecības, zivsaimniecības un lauku nozarēs darbaspēka novecošana un lielle šķēršļi ienākšanai tirgū apdraud ilgtermiņa dzīvotspēju. ES politika atbalsta paaudžu maiņu, uzlabojot piekļuvi zemei un jūrai, finansējumam, apmācībai un zināšanu pārnesi un stiprinot lauku un piekrastes teritorijas kā vietas, kur jaunieši var veidot dzīvotspējīgu nākotni⁴⁴.

⁴¹ Komisija savu pirmo *ieteikumu par transporta nabadzības novēršanu* publicēja 2025. gada maijā. Tajā tika uzsvērtā transporta būtiskā nozīme ekonomikas attīstības, labklājības un sociālā taisnīguma veicināšanā, atbalstot piekļuvi kvalitatīvām darbvietām, tostarp nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautiem cilvēkiem un dažām neaizsargātām sabiedrības grupām, kā arī tā devums starppaaudžu taisnīguma un solidaritātes veicināšanā.

⁴² Skatīt, piemēram, *Regulu (ES) 2024/1689*, kas nodrošina, ka MI sistēmas ir drošas, uzticamas un ievēro pamattiesības, vienlaikus veicinot inovāciju.

⁴³ Eiropas pilsoņu panelīdiskusijā par starppaaudžu taisnīgumu uzsvērts, ka ir būtiski *noteikt robežas MI izmantošanai, lai nodrošinātu atbildīgu piekļuvi un ētikas standartu ievērošanu un mazinātu potenciālos riskus*.

⁴⁴ *Paaudžu nomaiņas stratēģijas* mērķis ir divkāršot gados jaunu un jauno lauksaimnieku īpatsvaru, nodrošinot, ka lauksaimniecība arī turpmāk ir inovatīva, konkurētspējīga un noturīga. Tas sasaucas arī ar Eiropas pilsoņu panelīdiskusiju par starppaaudžu taisnīgumu, kurā tika uzsvērts,

Vietējā un reģionālā līmenī spēcīgas un savienotas kopienas palīdz ilgtermiņa politiku pārvērst dzīves pieredzē, atbalstot dažādu vecuma grupu sadarbību, uzlabojot iekļaušanu un mazinot izolāciju, jo īpaši demogrāfisko pārmaiņu⁴⁵, urbanizācijas⁴⁶ vai nelabvēlīgu teritoriālo apstākļu kontekstā. Piekļuve pakalpojumiem, mobilitātei, kopīgām sabiedriskajām vietām un vietējai sociālajai un kultūras infrastruktūrai ietekmē to, vai dažādu paaudžu cilvēki var pilnvērtīgi piedalīties ekonomiskajā, sociālajā un demokrātiskajā dzīvē. ES rīcība, jo īpaši īstenojot kohēzijas un lauksaimniecības politiku, atbalsta valsts, reģionālās un vietējās iestādes kopienas līmeņa noturības stiprināšanā, izmantojot teritoriālos ieguldījumus, iekļaujošu pilsētu, piekrastes un lauku reģionu attīstību⁴⁷ un uzlabotu piekļuvi pakalpojumiem. Tās mērķis ir nodrošināt *tiesības palikt* un gūt panākumus vietās, ko cilvēki sauc par savām mājām.

Pasaules līmenī ES pieeja ir balstīta uz nesen uzņemtajām daudzpusējām saistībām. ANO Nākotnes samītā ES un tās dalībvalstis apstiprināja Nākotnes paktu un Deklarāciju par nākamajām paaudzēm, kurā uzsvērts, ka, lai veicinātu mieru, būtiska nozīme ir multilaterālismam un tādas noteikumos balstītas starptautiskās kārtības veicināšanai, kuras centrā ir ANO⁴⁸. Jaunākās aptaujas, kā arī Eiropas pilsoņu paneldiskusijas liecina, ka ES *drošība un aizsardzība* ir viens no Eiropas iedzīvotājiem, jo īpaši jauniešiem, aktuālākajiem jautājumiem. Stratēģiskās autonomijas panākšana Eiropas Savienībā, kas nodrošina drošību un mieru tās iedzīvotājiem, kurus neierobežo nestabilitāte, atkarība un konflikti, ir ieguldījums visām pašreizējām un nākamajām paaudzēm. ES ārējo investīciju stratēģija *Global Gateway* nodrošina, ka ilgtermiņa investīcijas palīdz atbalstīt publiskās politikas mērķus partnervalstīs, pamatojoties uz starppaaudžu taisnīgumu, veicinot vietējās prasmes, jauniešu iesaisti, profesionālo izglītību un apmācību un pienācīgas kvalitātes darbvieta, kas palīdz veidot zaļāku un veselīgāku sabiedrību un mazināt daudzdimensionālo nevienlīdzību. ES globālās rīcības klimata pārmaiņu jomā mērķis ir mobilizēt starptautisko sadarbību, lai īstenotu Parīzes nolīgumu un nodrošinātu ilgtspējīgu vidi nākamajām paaudzēm.

Attiecību stiprināšana ar plašākiem ES kaimiņreģioniem un aizsardzības gatavības un spēju veidošana, izmantojot *SAFE* instrumentu, ir investīcijas mierīgai nākotnei. Sadarbības satvari, piemēram, *Vidusjūras reģiona pakts*, atbalsta kopīgas iniciatīvas, kas veicina ieguldījumus prasmēs, ekonomikas attīstībā, noturībā un sociālajā kohēzijā visā reģionā, atzīstot cilvēku, jo īpaši jauniešu, kā inovācijas un kopīgas labklājības virzītājspēku nozīmi.

ES paplašināšanās arī ir viens no būtiskākajiem ES ilgtermiņa ieguldījumiem. Uzticams, taisnīgs un nopelnos balstīts ES paplašināšanās process stiprina mieru, stabilitāti un iespējas un paplašina jauniešu izredzes gan esošajās dalībvalstīs, gan kandidātvalstīs un potenciālajās kandidātvalstīs. Šajā ziņā paplašināšanās ir gan paaudžu apņemšanās, gan ģeopolitiska apņemšanās. Saskaņā ar Komisijas mērķiem kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis tiks aicinātas kopā ar ES dalībvalstīm, kad vien tas ir iespējams, piedalīties šajā stratēģijā izklāstītajos pasākumos.

---

ka ir būtiski stiprināt ilgtspējīgu lauksaimniecību ar lielāku ES finansiālo atbalstu un pārtikas nodrošinājumu un suverenitāti. Paaudžu nomaīņa ar okeāniem saistītās darbvietās tiks aplūkota *redzējumā par zvejniecību un akvakultūru 2040. gadam* (2026. g.) un *zilajā paaudžu nomaīņas stratēģijā* (2027. g.).

⁴⁵ 2023. gada *demogrāfijas rīkkopā* ir uzsvērti riski, ko ES sabiedrības novecošana rada ES ilgtermiņa konkurētspējai. Tajā ES instrumenti apvienoti ar valsts un reģionālo politiku, lai nodrošinātu pilnvērtīgas iespējas visām paaudzēm realizēt savas dzīves izvēles un potenciālu ekonomikā un sabiedrībā kopumā.

⁴⁶ *ES programma pilsētām 2025* stiprina ES politikas teritoriālo un pilsētu dimensiju un racionalizē esošo atbalstu pilsētām. Turklāt pamatprogrammas “*Apvārsnis Eiropa*” *misija “Klimatneitrālas un viedas pilsētas”* stiprina sabiedrības noturību un inovāciju, liekot skaidru uzvaru uz iedzīvotāju iesaisti un dažādu ieinteresēto personu īstenotu pārvaldību.

⁴⁷ Lai nodrošinātu, ka lauku reģioni var turpināt pildīt šos būtiskos uzdevumus, Eiropas Komisija 2025. gadā publicēja savu *ilgtermiņa redzējumu ES lauku reģioniem* laikposmam līdz 2040. gadam. Līdzīgas stratēģijas piekrastes kopienām un salām ir gaidāmas 2026. gadā.

⁴⁸ Eiropas pilsoņu paneldiskusijā par starppaaudžu taisnīgumu uzsvērts, ka ir būtiski *stiprināt diplomātiju un ES miera uzturēšanas funkciju kā galveno instrumentu konfliktu risināšanai*.

6. Turpmākie pasākumi: sadarbība starppaaudžu taisnīguma nodrošināšanai

Starppaaudžu taisnīgums nav atsevišķa politika, bet gan veids, kā veidot politiku, kurā konsekventi ņemta vērā ilgtermiņa ietekme un kuras mērķis ir nodrošināt, ka šodien pieņemtie lēmumi nevis apdraud, bet gan uzlabo labklājību nākotnē.

Lai veicinātu starppaaudžu taisnīgumu, ir vajadzīgi apzināti un pastāvīgi centieni, nevis vienreizēja reforma. Tas prasa pastāvīgu, pārdomātu un pielāgojamu pieeju, kas var mainīties līdz ar mainīgajām vajadzībām, pierādījumiem un apstākļiem un kas ir integrēta esošajos politikas veidošanas procesos.

Šajā procesā Eiropas Komisija var rādīt piemēru, piemērojot principus, ko tā veicina, un efektīvi izmantojot esošos instrumentus, lai savā darbā labāk integrētu ilgtermiņa apsvērumus. Progress būs atkarīgs no sadarbības starp ES iestādēm un ar dalībvalstīm, kā arī no iesaistes reģionālā un vietējā līmenī.

Starppaaudžu taisnīgums jau ir ņemts vērā vairākās ES iniciatīvās, praksē un politikas izvēlēs. Šī stratēģija balstās uz šo realitāti, atbalstot lielāku saskaņotību, pamanāmību un pieredzes apmaiņu un veicinot pārdomas par to, kā esošajos satvaros var stiprināt ilgtermiņa perspektīvas.

Komisija aicina Eiropas Parlamentu un ES Padomi savu attiecīgo kompetenču ietvaros apsvērt, kā paaudžu aspektus var vēl vairāk ņemt vērā politikas veidošanā. ES dalībvalstis tiek mudinātas turpināt integrēt ilgtermiņa domāšanu publisko lēmumu pieņemšanā atbilstīgi valsts situācijai un kompetencēm un uzlabot informētību par starppaaudžu taisnīguma dažādajiem aspektiem.

Pastiprinot šīs pieejas, ES var pāriet no principiem uz konsekventāku praksi, uzlabojot publiskās politikas spēju līdzsvarot pašreizējās vajadzības ar nākotnes pienākumiem un atbalstīt labākus rezultātus pašreizējām un nākamajām paaudzēm.